

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

En aktiv helhetlig justispolitikk

– ett år med flertallsregjering

Justisdepartementet, 20.oktober 2006

En aktiv helhetlig justispolitikk

Å sørge for trygghet i samfunnet er et velferdsspørsmål og et stort offentlig ansvar. Regjeringen ser det som viktig at justispolitikken forankres sterkere i den generelle velferdspolitikken. Med gode velferdstilbud for alle kan mange av startblokkene for en kriminell løpebane fjernes. Gode tilbud i psykiatri, helse og omsorg og en aktiv arbeidsmarkedspolitikkk bidrar til helhetlig kriminalitetsbekjempelse. Samtidig må barnevern, skole og politi jobbe godt sammen for å reagere i tide. Målet er å forebygge bedre, oppklare mer, reagere raskere og rehabiliterer bedre.

Avvikling av soningskøen.....	2
Alternative tiltak og innhold i soningen.....	5
Hurtigere, rettssikker straffesakskjede	8
Sivilrettslige tiltak	10
Nært og sterkt politi.....	12
Redning og beredskap.....	15
Svalbard.....	16

Avvikling av soningskøen

Hovedutfordringene innenfor kriminalomsorgen er å avvikle soningskøen og videreutvikle kvaliteten i straffegjennomføringen. I tillegg skal kriminalomsorgen ta hensyn til barn og unge, ivareta sikkerheten til de ansatte og innsatte, sikre god tilgang på fagutdannet personell og bidra til å etablere tilbakeføringsgaranti for innsatte.

Regjeringen har lagt frem en egen stortingsmelding om barn og unge i fengsel der det foreslås alternative straffereaksjoner for barn og unge, samt en helhetlig plan for å avvikle soningskøene. Vi vil ha en kriminalomsorg som kan ta seg av de til en hver tid straffedømte. Det bygges i 2006 nærmere 250 nye fengselsplasser, og vi vil med økt fokus på soningens innhold hindre at straffedømte begår ny kriminalitet etter endt soning. Opptaket til Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) foreslås i budsjettet for 2007 økt med til sammen 36,7 millioner kroner til helårsvirkning av økt klasseopptak i 2006 og to ekstra klasser i 2007.

Styrking av kriminalomsorgen i St.prp. nr. 1 (2006-2007)

Regjeringen ønsker en aktiv og helhetlig bekjempelse av kriminalitet og styrket derfor i tilleggspolisproposisjonen for statsbudsjettet 2006, justissektoren med 129 millioner kroner. Av dette fikk kriminalomsorgen 33,6 millioner kroner. Inkludert bevilgninger over andre departementers budsjetter ble kriminalomsorgen styrket med 61,5 millioner kroner.

I Revidert nasjonalbudsjett ble justissektoren styrket med ytterligere 132 millioner kroner. Av dette fikk kriminalomsorgen 72 millioner kroner. Inkludert bevilgninger over andre departementers budsjetter ble kriminalomsorgen styrket med 79,4 millioner kroner.

I St.prp. nr. 1 (2006-2007) er denne satsingen videreført. Samlet foreslås det å øke bevilgningene knyttet til kriminalomsorgen med ca. 290 millioner kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Det foreslås å øke bevilgningene i 2007 til kriminalomsorgen med ca. 105 millioner kroner bl.a. til videreføring av kapasitetsutvidelsene og styrkingen av friomsorgskontorene i 2006, og til å øke fengselskapasiteten med ytterligere 68 plasser i 2007 slik at det samlet vil bli opprettet 316 nye plasser i 2006-2007. Nødvendig vedlikehold ved Ullersmo fengsel videreføres. Videre foreslås bevilgningen til Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) økt med til sammen 36,7 millioner kroner til å dekke utgifter til økt opptak i 2006, ta inn 150 aspiranter i ordinært opptak i 2007 og å foreta et ekstraordinært opptak av 50 aspiranter høsten 2007. I tillegg vil regjeringen bevilge 5 millioner kroner til tiltak for innsatte med rusmiddelproblemer.

Bevilgningen til investeringsutgifter til nytt Halden fengsel i 2007 på FADs budsjett er økt med 114,5 millioner kroner til 134,5 millioner kroner. Videre er bevilgningene til opplæring, bibliotek, fengselsprestetjeneste og helsetjenesten for innsatte under KD, KKD og HOD økt med til sammen 27,75 millioner kroner.

Egen plan for avvikling av soningskø

Regjeringen la 15. mai frem forslag til tiltak for avvikling av soningskøen innen 2009. Forslagene inneholder kapasitetsutvidelser og forslag som krever lovendringer. Samtidig med at tiltak velges, vil det bli etablert en nedtrappingsplan for midlertidige tiltak som fremskutt løslatelse og dublering av celler, samt å redusere kravet til kapasitetsutnyttelsen til om lag 90 prosent.

150 nye fengselsplasser i RNB

Kriminalomsorgens bevilgning ble økt med 45 millioner kroner i forbindelse med etablering av 150 fengselsplasser i Bergen og Nord-Odal.

Flere soningsplasser

Samlet planlegger Justisdepartementet å åpne nærmere 250 nye fengselsplasser i 2006. Arbeidet med Halden fengsel fortsetter som planlagt med etablering av 251 plasser fra 2009:

- Bruvoll fengsel i Nord-Odal (ny) - 60 plasser
- Bjørgvin fengsel utenfor Bergen (ny) - 90 plasser
- Ravneberget fengsel i Sarpsborg (ny) - 16 plasser - åpnet
- Bergen overgangsbolig (ny) - 16 plasser
- Drammen fengsel (utvidelse) - 14 plasser - åpnet
- Oslo fengsel (utvidelse) - 17 plasser - åpnet
- Ilseng fengsel (utvidelse) - 6 plasser (åpner i 2007)
- Bredtveit fengsel (utvidelse) - 5 plasser
- Åna fengsel (utvidelse) - 24 plasser - 16 plasser åpnet, resten i 2. halvår

I St.prp. nr. 1 (2006-2007) foreslås det opprettet ytterligere 68 plasser i 2007:

- Ullersmo fengsel (utvidelse) - 10 plasser
- Vik fengsel (utvidelse) - 14 plasser
- Ravneberget fengsel (utvidelse) - 15 plasser
- Hof fengsel (utvidelse) - 4 nye plasser
- Fauske (ny) - 15 plasser
- Bruvoll fengsel (utvidelse) - 10 plasser

Andre kapasitetsutvidende tiltak

Økt fengselskapasitet skal også ivareta behovet for varetektsplasser. Det foreslås i tillegg økt bruk av varetektssurrogat, mer effektiv overføring av domfelte mellom ulike soningsformer og nedprioritering av bøtesoning for å frigi varetektsplasser.

Styrket innhold i soningen

Innholdet i soningen ble styrket i RNB gjennom 7,4 millioner til utdannings-, bibliotek-, og helsetilbud til de innsatte. I St.prp. nr. 1 (2006-2007) foreslår regjeringen å øke bevilgningene til opplæring, bibliotek, fengselsprestetjeneste og helsetjenesten for innsatte med til sammen 27,75 millioner kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Forsterke sikkerheten ved fengsler med lavere sikkerhetsnivå

Det tas sikte på å forsterke sikkerheten ved noen av fengslene med lavere sikkerhetsnivå slik at flere kan innkalles direkte til soning ved disse fengslene.

Prøveordningen med narkotikaprogram med domstolskontroll

Regjeringen har igangsatt en prøveordning som innebærer at rusmisbrukere kan dømmes til å gjennomgå et rehabiliteringsprogram som vilkår for betinget dom. Gjennomføringen knyttes til nyåpnede dagsentre i Bergen og Oslo. Regjeringen vil vurdere en utvidelse av prøveordningen.

Økt bruk av soning i institusjon

Regjeringen ønsker å øke bruken av overføring til institusjoner. Straffegjennomføringsloven åpner adgang for at innsatte med rusmiddelproblemer, lettere psykiske problemer, atferdsforstyrrelser, tilpasningsproblemer mv. kan sone i institusjoner som ikke hører inn under kriminalomsorgen.

Raskere overføring til hjemlandet for utenlandske innsatte

Det er en målsetting at utenlandske innsatte raskere kan overføres til fortsatt soning i hjemlandet. Kriminalomsorgen skal intensivere arbeidet med soningsoverføring innenfor gjeldende regelverk. Dette gjelder særlig bruken av tvangsmessig overføring i medhold av tilleggsprotokollen til den europeiske overføringskonvensjonen. Det pågår for tiden et nordisk samarbeid for å revidere den nordiske loven om overføring av domfelte.

Øke bruken av dublering i enmannsceller

Det forslås å øke bruken av dublering i enmannsceller. Tiltaket skal i så stor grad som mulig baseres på frivillighet og vil kun bli benyttet der det er helse- og sikkerhetsmessig forsvarlig. Dublering har siden 1990 blitt benyttet i ulike perioder. Det har hele tiden vært en forutsetning at tiltaket skal være midlertidig som tiltak mot soningskøen.

Økt bruk av framskutt løslatelse

Regjeringen vurderer økt bruk av framskutt løslatelse. Tiltaket skal bare benyttes i køavviklingsperioden.

Tiltak som krever lovendringer og som vurderes

- Gjøre det straffbart å ikke møte til soning.
- Utvide ordningen med promilleprogram til også å omfatte personer som kjører i påvirket tilstand av andre rusmidler enn alkohol.

- Overføring til straffegjennomføring utenfor fengsel når halvdel av straffen er gjennomført.
- Bruk av elektronisk overvåkning (hjemmesoning), både som alternativ til ubetinget fengselsstraff og som alternativ til varetekt i fengsel.
- Overføring til videre soning som samfunnsstraff.

Ekstraordinært aspirantopptak

Regjeringen styrker arbeidet med å redusere soningskøen ved å styrke utdanningen av fengselsbetjenter gjennom opprettelsen av to klasser med til sammen 50 aspiranter ved Kriminalomsorgens utdanningssenter. Det vil med dette bli tatt opp om lag 200 aspiranter ved KRUS i 2006.

I St.prp. nr. 1 (2006-2007) foreslås det tatt inn 150 aspiranter i ordinært opptak i 2007 og å foreta et ekstraordinært opptak av 50 aspiranter høsten 2007 for å sikre kriminalomsorgen tilgang av fengselsfaglig arbeidskraft ved opprettelse av Halden fengsel.

Alternative tiltak og innhold i soningen

Styrke bemanningen ved friomsorgskontorene

For å redusere køen av samfunnsstraffdommer og forhindre at det bygger seg opp ytterligere kø på samfunnsstraff, samt gi bedre kapasitet til å håndtere blant annet prøveløslatelser og de utfordringer som knytter seg til forvaringsdømte på prøve, er bemanningen ved friomsorgskontorene styrket.

Alternative straffereaksjoner overfor unge lovbrøyttere

Regjeringen har fremmet en egen stortingsmelding om alternative straffereaksjoner overfor unge lovbrøyttere.

Opphold i institusjon i stedet for fengsel

Regjeringen vil vurdere om straffeloven på lengre sikt skal gi domstolen hjemmel til å dømme unge lovbrøyttere under 18 år til opphold i institusjon i stedet for fengsel dersom ikke hensynet til å verne samfunnet taler mot det, og at gjennomføringen av reaksjonen helst skal være en oppgave for barnevernstjenesten.

Forbud mot varetekt av personer under 16 år

Regjeringen vil foreslå en lovendring med forbud mot å pågripe og varetektsfengsle personer under 16 år og et forbud mot å varetektsfengsle personer under 18 år for mer enn en uke av gangen. Dersom behovet for varetektsfengsling er til stede, skal hovedregelen være bruk av alternativer som plassering i barnevernsinstitusjon. Regjeringen vil vurdere om det skal settes en øvre grense for hvor lenge personer under 18 år kan sitte i varetekt. I stortingsmeldingen går regjeringen videre inn for å lovfeste forbud mot at personer under 18 år kan utsettes for fullstendig isolasjon i varetekt.

Åpen soning for unge lovbytere

Regjeringen foreslår at hovedregelen i de tilfellene der fengsel uten vilkår er nødvendig, skal være åpen soning, men slik at frihetsstraffen tidligst mulig blir erstattet av andre og mindre inngripende soningsformer.

Økt bruk av samfunnsstraff overfor unge lovbytere

Bruk av samfunnsstraff som alternativ reaksjonsform skal økes. Forskning viser at kun 20 prosent av dem som ilegges samfunnsstraff, begår ny kriminalitet. For unge lovbytere som idømmes fengselsstraff, er tilbakefallsprosenten 80 prosent.

Obligatorisk mekling i konfliktråd for unge lovbytere

Regjeringen ønsker å foreslå en lovendring om å gjøre mekling i konfliktråd obligatorisk når gjerningspersonen er under 18 år. Påtalemyndigheten skal i disse sakene pålegges å overføre saker til konfliktrådet. Dette betyr likevel ikke at saker automatisk bringes inn for mekling, da dette er avhengig av samtykke fra fornærmede og gjerningsperson.

Målrette tverrfaglig samarbeid

Regjeringen går inn for å utvikle rutiner for hvordan foreldre, politi, barnevern, skole, helsevesen, domstoler og kriminalomsorgen skal samarbeide når barn og unge bryter loven. Personundersøking, individuell plan og etablering av en mentorordning skal stå sentralt for å sikre en individuell og helhetlig oppfølging.

Mer forskning omkring unge lovbytere

Det er sparsomt med forskning om unge lovbytere. Regjeringen vil derfor stimulere til ytterligere forskning, inklusive bruken av straff og tvang og effekten av dette. Forskingen bør også omfatte unge lovbytere med minoritetsbakgrunn, som er en særlig utsatt gruppe.

Krav til attester og erklæringer fra helsepersonell

Regjeringen har nedsatt en arbeidsgruppe som har gjennomgått ulike typer sakkyndige-erklæringer som helsepersonell avgir til justissektoren. Bakgrunnen var påstander om falske erklæringer. Utredningen er levert.

Styrking av sikkerheten ved Ila

I RNB 2006 ble det bevilget ni millioner kroner til styrking av den fysiske sikkerheten ved Ila fengsel, forvarings- og sikringsanstalt.

Oppfølging av NOKAS-saken

Regjeringen øker bevilgningene til virksomhetene i straffesakskjeden i forbindelse med NOKAS-saken med til sammen 62,75 millioner kroner.

Justissamarbeid mellom Norge og Russland

Norsk og russisk kriminalomsorg har samarbeidet i mange år. I forbindelse med den russiske justisministers besøk i Norge, ble det 29. mars i år undertegnet en avtale om utvidet samarbeid i justissektoren. I tillegg til kriminalomsorg omfatter avtalen også samarbeid om sivilsaker, noe som vil kunne lette arbeidet med å løse tvister om barnefordeling. Internasjonalt organisert kriminalitet, rettshjelp og fremtiden for kriminalomsorgsarbeidet ble diskutert under besøket.

Nasjonal opptrappingsplan for rusfeltet

Regjeringen ferdigstiller høsten 2006 en opptrappingsplan for rusfeltet. Det skal satses på hele rusfeltet gjennom effektive forebyggingstiltak, kapasitet og kvalitet i behandlingen, langsiktig oppfølging og mulighet for verdighet i et vanskelig liv.

I Soria Moria-erklæringen varslet regjeringen styrking av tiltakene for rusavhengige domfelte. I St.prp. nr. 1 (2006-2007) er det foreslått 5 millioner kroner til tiltak for innsatte med rusmiddelproblemer. Det tas sikte på å opprette rusmestringsenheter i noen fengsler. Enhetene skal gi innsatte bedre mulighet for rusbehandling og rehabilitering inne i fengselet. For å styrke den tverrfaglige rehabiliteringen, bør personalet være både helsefaglig, sosialfaglig og fengselsfaglig.

Tiltak for reintegrering av tidligere innsatte i samfunnet

Regjeringen økte i statsbudsjettet for 2006 tilskuddene til Way Back (tidligere Livet etter soning) og Kirkens sosialtjenestes Barmprosjekt med 1,5 millioner kroner. I St.prp. nr. 1 (2006-2007) foreslås tilskuddene til Way Back økt fra 1,769 millioner kroner til 2 millioner kroner, mens tilskuddet til Kirkens Sosialtjeneste sine prosjekter økes til 2 millioner kroner i 2007, herav 0,9 millioner kroner til barmprosjektet. Tiltakene skal bidra til en bedre oppfølging av løslatte.

Styrking av innholdet i straffegjennomføringen

Regjeringen har i statsbudsjettet for 2006 økt bevilgningene til opplæring for innsatte, fengselsbibliotekstjenesten, helsetjenesten i fengsler med over 35 millioner kroner. Videre ble driftsrammene i kriminalomsorgen økt med sju millioner kroner. Økningen i driftsrammene i kriminalomsorgen skal både bidra til å opprettholde aktivitetsnivået og bedre muligheten til å følge opp unge innsatte.

I St.prp. nr. 1 (2006-2007) er det foreslått å øke bevilgningen til opplæring for innsatte med ytterligere 17,35 millioner kroner, fengselsbibliotekstjenesten med 2,5 millioner kroner, fengselsprestetjenesten med 0,6 millioner kroner og helsetjenesten i fengsler med 7,3 millioner kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Hurtigere, rettssikker straffesakskjede

Rask straffereaksjon mot lovbrutere er avgjørende for den alminnelige rettsoppfatning og for å hindre at lovbrutere begår ny kriminalitet. Overfor unge lovbrutere er det særlig viktig med rask, målrettet og effektiv reaksjon. Regjeringen legger til rette for at saker behandles raskere, og ved å følge opp i tvisteloven og fokuser på mer effektiv behandling av straffesaker.

Styrking av ofrenes stilling i straffesaker

Fornærmedeutvalgets utredning er sendt på høring. Utvalget går inn for en vesentlig styrking av ofrenes stilling i straffesaker. Straffeprosessen må anerkjenne og speile de legitime interessene som ofrene har i straffesaken. Det tas sikte på å fremme proposisjon i løpet av 2007. I statsbudsjettet for 2007 foreslår Justisdepartementet en oppjustering av honoraret til bistandsadvokater, for å styrke ofrenes stilling i straffesaker.

Oppfølging av vitner i straffesaker

Justisministeren sender på høring rapport fra en arbeidsgruppe, som anbefaler bedre oppfølging av vitner i alle ledd i straffesaksprosessen og foreslår praktiske ikke-rettslige tiltak. Arbeidsgruppen som har vært ledet av Justisdepartementet, og sammensatt med representanter fra domstolen, Den høyere påtalemyndigheten, politiet, Domstoladministrasjonen og Advokatforeningen, foreslår 27 tiltak for å sikre vitneførsel i straffesaker. Justisdepartementet har tidligere hatt på høring rapporten "Æ e itj fornærma, æ e forbanna", en rapport fra en arbeidsgruppe som har vurdert praktiske, ikke-rettslige aspekter ved de fornærmede og pårørendes møte med aktørene i straffesakskjeden. Oppfølgingen av rapporten vil bli sett i sammenheng med rapporten om oppfølging av vitner og med Fornærmedeutvalgets utredning som er nevnt ovenfor.

Vitnestøtteprosjekt i Trondheim tingrett og Oslo tingrett

Vitner har behov for informasjon og trygghet både før, under og etter en rettssak. For å ivareta dette etablerte Domstoladministrasjonen et vitnestøtteprosjekt i 2005. I prosjektet deltar Rådgivningskontoret for kriminalitetsofre og Røde Kors, som bl.a. har bidratt med rekruttering og opplæring. Justisdepartementet har bidratt økonomisk. Prosjektet vil drives ut januar 2007. Prosjektet har avgitt anbefaling til Justisdepartementet som nå er til vurdering.

Endre bruk av DNA i strafferettspleien

Justisdepartementet arbeider med proposisjonen om DNA-registrering, etter at et offentlig utvalg har sett på bruk av DNA for oppklaring av straffesaker. Utvalget går inn for å utvide adgangen til å innhente DNA-prøver og registrere DNA-profiler. En arbeidsgruppe nedsatt av Politidirektoratet etter oppdrag fra Justisdepartementet har utredet hvordan en utvidet DNA-registrering i strafferettspleien skal organiseres og finansieres. Den rettsmedisinske kommisjon har også etter oppdrag fra Justisdepartementet utredet den fremtidige kvalitetssikringen DNA-undersøkelser.

Etterkontroll av særreaksjonene

Regjeringen har nedsatt en arbeidsgruppe ledet av Øystein Mæland, direktør for Psykiatrisk divisjon, Ullevål universitetssykehus, som skal evaluere forvaring og de strafferettslige særreaksjonene.

Straff for å forlede eller utnytte noen til tigging

Stortinget har vedtatt et straffebed mot tigging, slik at det å utnytte eller forlede noen til tigging blir straffbart. Dette er en utvidelse av menneskehandelbestemmelsen i straffeloven.

Bedre beskyttelse av barn på internett

Regjeringen foreslår et nytt straffebed for å beskytte barn mot seksuelle overgrep, blant annet etter kontakt med voksne på internett. Straffeansvar bør inntre når en voksen person møter barn som vedkommende tidligere har hatt kontakt med, og ved møtet har tenkt til å ha seksuell kontakt med barnet, skriver regjeringen i forslaget, som er sendt på høring. Det er satt ned en arbeidsgruppe som skal utrede og foreslå tiltak for å beskytte barn mot internett-relaterte overgrep mot barn/unge. Arbeidet skal være avsluttet i januar 2007.

Mer helhetlig og samordnet tilbud til barn

Regjeringen ønsker å gi et mer helhetlig og samordnet tilbud til barn som har vært utsatt for overgrep. For å bedre ivareta barn som har blitt utsatt for overgrep skal det etableres et pilotprosjekt med en ny modell for avhør av barna (Barnas hus), der også medisinske undersøkelser og behandling skal gjennomføres. Pilotprosjektet skal etableres 1. halvår 2007 og gå over tre år. Rapporten Barnas Hus er sendt på høring. Rapporten inneholder forslag til etablering og gjennomføring av et pilotprosjekt med en ny modell for avhør, undersøkning og behandling av barn som har vært utsatt for seksuelle overgrep, vold eller vært vitne til vold og mishandling i nære relasjoner.

Ny straffelov

Arbeidet med den spesielle del i den nye straffeloven pågår for fullt. Av temaer kan nevnes et nytt kapittel om krigsforbrytelser, forbrytelser mot menneskeheten og folkemord. Arbeidet er omfattende og vil pågå ut 2007.

Lovendringer mot Korrupsjon

Regjeringen fremmet i vår lovendringer for å kunne ratifisere FN-konvensjonen mot korrupsjon. Stortinget vedtok lovendringene og samtykket til ratifikasjon. FN-konvensjonen er det første globale instrument mot korrupsjon og har bestemmelser om tilbakeføring fra en stat til en annen av utbytte fra kriminalitet.

Arrestordre - nordisk og europeisk

Regjeringen har inngått avtale med EU om utlevering av lovbrytere. En nordisk avtale er tidligere undertegnet, slik at myndigheter raskt kan pågripe og overlevere ettersøkte.

Nordisk påtalesamarbeid

Justisministeren har tatt initiativ til tettere nordisk samarbeid om iretteføring i straffesaker. De nordiske justisministrene oppnevner et felles nordisk utvalg som skal utrede tettere praktisk samarbeid mellom politi og påtalemyndighetene i Norden.

Ny tvistelov

Regjeringen har foreslått å øke bevilgningen til domstolene med 17,5 mill. kr for å dekke utgifter i forbindelse med innføring av ny tvistelov i 2008.

Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark

Regjeringen har foreslått å øke bevilgningen til domstolene med 9,5 mill. kr til etablering og drift av kommisjonen samt etablering av domstolen. I tillegg til de 9,5 mill. kr som foreslås satt av til domstolene foreslås også bevilgningen til DA økt med 0,5 mill. kr til dekning av DAs kostnader ved å ha det administrative og økonomiske ansvaret for kommisjonen og domstolen.

Videreutvikling av Rådgivningskontorene for kriminalitetsofre

For å styrke stillingen til ofre for kriminalitet ønsker regjeringen å videreutvikle ordningen med Rådgivningskontorene for kriminalitetsofre. Det skal derfor opprettes to rådgivningskontorer i 2006 - ett i Øst-Finnmark (Vardø) og ett i Salten (Bodø). I forbindelse med budsjettframlegget for 2007 foreslås det at ordningen gjøres permanent fra 2007.

Økt bruk av konfliktrådene

Konfliktrådene har hatt økning i antall saker de senere årene og blitt en mer synlig samfunnsaktør. Regjeringen vil styrke utviklingen ytterligere ved å legge til rette for økt bruk av alternative konfliktløsningsmetoder både i sivile saker og i straffesaker.

Haugaland og Gjøvik tingrett

Det er lagt inn forslag til midler til nye lokaler for Haugaland og Gjøvik tingrett.

Sivilrettslige tiltak

Styrking av innbyggernes rettsikkerhet i sivile saker

Regjeringen ønsker å forbedre innbyggernes tilbud når det gjelder juridisk rådgivning og konfliktløsning, herunder se på hvordan dagens rettshjelpsordning kan styrkes. Hovedmålsetningen er å sikre at den som har rett også kan få rett i praksis. Hovedproblemene med dagens ordning er at eksisterende tilbud ofte kan være vanskelig tilgjengelig, for dyre og for tidkrevende for folk flest. Regjeringen vil arbeide for å få til ordninger som på en bedre og mer effektiv måte sikrer de som har minst ressurser adgang til rettshjelp og konfliktløsning. Justisdepartementet vil derfor

fremme en stortingsmelding som reiser en del prinsipielle spørsmål og problemstillinger rundt dagens ordning, samt lanserer forslag til hvordan den offentlige tilrettelegging og finansiering av tilbudene kan utformes på en bedre måte i fremtiden. I statsbudsjettet for 2007 foreslår Justisdepartementet å øke bevilgningen til rettshjelp for å styrke rettssikkerheten til særlig utsatte grupper i samfunnet.

Styrking av tomtefesternes rettigheter

Regjeringen har foreslått endringer i tomtefesteloven som styrker tomtefesternes rettigheter, og som samtidig bygger på at det er behov for et særskilt vern av landbrukets interesser.

Opplysningsplikten ved markedsføring av lån

Regjeringen foreslår å endre forskriften om låneavtaler, slik at det må opplyses om effektiv rente og andre kostnader ved all markedsføring av lånetilbud, og har sendt saken ut på høring.

Lederlønnfastsettelsen i allmennaksjeselskaper

Regjeringen har fremmet forslag for Stortinget om at styret i allmennaksjeselskaper skal utarbeide retningslinjer for lederlønnfastsettelsen i selskapet, og redegjøre for den lederlønnspolitikken som har vært ført. Generalforsamlingen skal stemme over retningslinjene. Formålet er større åpenhet og økt aksjonærinnflytelse.

Kjønnsrepresentasjon i allmennaksjeselskapenes styre - ikrafttredelse

Reglene om kjønnsrepresentasjon i allmennaksjeselskaper er satt i kraft og sikrer kjønnsrepresentasjonen i selskapenes styre.

Europeisk samvirkeforetak – en ny foretaksform

Regjeringen har foreslått en ny lov om europeisk samvirkeforetak for å gjennomføre en EU-forordning som vil gjøre det enklere for samvirkeforetak å flytte hovedkontoret til en annen EØS-stat.

Gransking etter frifinnelsen av Fritz Moen

Regjeringen har oppnevnt et utvalg som skal granske straffesaken mot Moen. Formålet med granskningen er å undersøke hvorfor Moen ble uriktig domfelt og å vurdere om det er behov for endringer for å forhindre uriktige domfellelser i fremtiden. Moen-saken viser at det er behov for forskning om hvilke deler av strafferettsapparatet som kan innebære en risiko for uriktige domfellelser. Justisministeren vil ta initiativ til å få etablert en flerfaglig forskergruppe for å få økt kunnskap på dette området. Videre vil det være viktig med en systematisk bevisstgjøring av politiet og påtalemyndigheten i forhold til de problemstillinger som Moen-saken reiser. Dette vil justisministeren legge til rette for i samarbeid med riksadvokaten og Politidirektoratet.

Nært og sterkt politi

Vi vil ha et nært og sterkt politi med lensmannskontorer over hele landet. Vi vil gjøre etaten mer synlig og effektiv, slik at politiet utnytter sine ressurser på en måte som skaper mer politikraft. For å skape mer trygghet har vi styrket politiet knyttet til utstyr, metoder og kompetanse og økt opptaket til politihøgskolen.

Styrking av politiet

Regjeringen har styrket bevilgningen til politiet med 127 millioner kroner for å sikre at politiet skal være tilgjengelig, ha tilstrekkelig beredskap og ressurser.

Regjeringens arbeid mot menneskehandel

Regjeringen vil bekjempe alle former for menneskehandel både nasjonalt og internasjonalt og har gitt kampen mot menneskehandel høy prioritet. Regjeringen prioriterer tiltak for å avdekke og strafforfølge menneskehandlere, tiltak om bistand og beskyttelse til ofre og tiltak for å forebygge menneskehandel. Regjeringen vil lansere en ny handlingsplan mot menneskehandel i løpet av høsten 2006 for å sikre en helhetlig politikk nasjonalt og internasjonalt. I statsbudsjettet for 2007 foreslår Justisdepartementet å utvide bruken av fri rettshjelp i slike saker. Tiltaket innebærer at det gis fri rettshjelp før en eventuell anmeldelse, noe som antas å føre til at flere saker om menneskehandel anmeldes.

Bekjempelse av økonomisk kriminalitet

Regjeringen intensiverer innsatsen mot økonomisk kriminalitet og vil styrke det etterforsknings- og forvaltningsmessige arbeidet for å avdekke svart økonomi, deriblant hvitvasking. Regjeringen økte bemanningen i ØKOKRIM med totalt 11 årsverk og 6,2 millioner kroner. Samtidig utvikles nytt datasystem i ØKOKRIM og skatteetaten er foreslått styrket med 10 millioner kroner til intensivert innsats mot skatteunndragelser.

Internasjonalt samarbeid

Regjeringen har bygget videre på det omfattende justispolitiske samarbeidet Norge har med EU, og deltar nå bl.a. i arbeidet med nytt regelverk på politisiden for å forsterke informasjonsutvekslingen mellom rettshåndhevende myndigheter i Europa for å bekjempe internasjonal, organisert kriminalitet. Det er viktig for regjeringen i denne sammenhengen å sette nødvendige grenser for å ivareta personvern og databeskyttelse. Norge håndterer formannskapet i Fellesorganet for Schengensaker på ministernivå høsten 2006.

Europas riksadvokater samlet seg i Oslo i oktober for å diskutere de utfordringer den internasjonale terrorismen utgjør mot våre samfunn.

Norsk politi gjør en stor innsats for FN og andre internasjonale aktører i gjenoppretting av rettstaten i tidligere konfliktområder flere steder i verden.

Gjenoppretting og forsoning i straffesakskjeden

Regjeringen satser på tiltak som kan virke gjenopprettende og forsonende ("restorative justice") for alle som er berørt av kriminelle handlinger. Det er først og fremst Konflikttrådene som skal stå for "restorative justice" i straffesakskjeden.

Forsøk med omvendt voldsalarm

Regjeringen starter opp et pilotprosjekt for bruk av omvendt voldsalarm i løpet av sommeren og har utredet bruk av omvendt voldsalarm for å varsle fornærmede ved nærvær av en person som har brutt besøksforbud.

Voldtektsutvalg

Regjeringen har satt ned et bredt sammensatt offentlig utvalg for å utrede stillingen til kvinner og menn som har vært utsatt for voldtekt og annen seksualisert vold. I statsbudsjettet for 2007 foreslår Justisdepartementet å utvide bruken av fri rettshjelp i voldtektssaker, ved at voldtekts ofre gis rett til advokatbistand også i forbindelse med vurderingen av om voldtekten skal anmeldes.

Psykisk syke - styrket samarbeid mellom helsetjenesten og politiet

Regjeringen vil ha klarere ansvars- og oppgavefordeling og rammer for samarbeid mellom helsetjenesten og politiet i forhold til psykisk syke. Sosial- og helsedirektoratet og Politidirektoratet har sendt ut et felles rundskriv for å styrke dette samarbeidet.

Skjerpet straff for familievold

Regjeringen skjerper strafferammen for vold i nære relasjoner fra to til tre års fengsel. Grove tilfeller kan straffes med fengsel inntil seks år.

Politiråd

Regjeringen vil etablere politiråd i kommunene. Formålet er å gi politi og kommune bedre innsikt i hverandres oppgaver, utfordringer og prioriteringer. Gode relasjoner og et godt samvirke er viktige forutsetninger for å nå felles mål.

Forsterket innsats mot hatkriminalitet

Regjeringen har bedt politiet prioritere etterforskning av hatkriminalitet. Denne kriminaliteten skal registreres særskilt, slik at vi får en oversikt over omfanget. I forbindelse med revisjonen av straffeloven vurderes det en straffskjerpelse for kriminelle handlinger som har sin bakgrunn i andres trosbekjennelse, hudfarge, nasjonale eller etniske opprinnelse, homofil legning, leveform eller orientering. Regjeringen har foreslått å gi et tilskudd på 0,75 mill. kroner til Menneskeskerettighetsalliansen og Landsforeningen for lesbisk og homofil frigjøring (LLH) til deres prosjektarbeid mot hatkriminalitet.

Økt innsats mot gjengkriminalitet

Gjenger som begår kriminalitet bidrar til å skape utrygghet. En særlig utfordring er de kriminelle gjengene som opererer i Osلودistriktet. For å sikre en koordinert og styrket innsats mot de kriminelle gjengene er det etablert et forpliktende samarbeid mellom Politidirektoratet, Oslo politidistrikt, omkring-liggende politidistrikt og politiets særorganer. Denne innsatsen skal prioriteres og forankres i gode kriminalitetsanalyser, effektiv metodebruk og tilpassede straffe-reaksjoner. I 2006 er det satt av 6 mill. kroner til økt innsats mot gjengkriminalitet. Regjeringen vil videreføre denne satsingen for 2007.

Offentlige servicekontorer

Regjeringen vil gjøre politiet mer synlig og effektivt gjennom samlokalisering med offentlige servicekontorer, og har igangsatt to prøveprosjekter i Agder politidistrikt og Hedmark politidistrikt med konkret utprøving av samarbeidsmodeller.

Distriktsgrenser

Regjeringen har fått tilslutning til å foreta enkelte justeringer i grensene for politistasjons- og lensmannsdistrikter på visse vilkår, for å tilrettelegge lokal organisering, styrke tjenestetilbudet og sikre rekrutteringen. Samtidig skal det opprettholdes et nært og sterkt politi med lensmannskontorer og tjenestesteder over hele landet.

Fangetransport offentlig ansvar

Et prosjekt for koordinering av fangetransport og fremstilling i privat regi gjennomføres i Telemark, Vestfold og Søndre Buskerud. Politiet og Kriminalomsorgen skal videre koordinere denne tjenesten, for å utnytte ressursene best mulig.

Styrket forebygging av vinningskriminalitet i Oslo

Det er viktig at Oslo politidistrikt kan videreføre arbeidet med å gjøre Oslo til en trygg by. Regjeringen ønsker spesielt at arbeidet med å forebygge og oppklare vinningskriminalitet skal prioriteres, og økte bevilgningen med seks millioner kroner til politidistriktet.

Forslag til nye regler for Trandum

Politiets utlendingsinternat på Trandum ved Gardermoen har hittil manglet egne regler for bruk av tvang. Justisdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet har sendt forslag til nye regler på høring.

Redning og beredskap

En viktig oppgave er å forebygge kriser. Dersom kriser likevel oppstår, skal disse håndteres raskt og effektivt ved bruk av samfunnets nasjonale ressurser. Bruk av øvelser og opprettelsen av en nasjonal krisestyringsenhet bidrar til at beredskapen økes, og at kompetanse styrkes på alle nivå. Et nytt nødnett bidrar til økt trygghet for sikker kommunikasjon mellom de ulike aktører og etater med ansvar for samfunnssikkerhet.

Krisestøtteenhet etablert

Justisdepartementet har etablert en ny krisestøtteenhet og Stortinget har bevilget ekstra midler til enheten som skal bidra med støttefunksjoner til departementene og Regjeringens kriseråd.

Justisdepartementets tilsyn med departementenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap er styrket.

Kompetansekrav til deltidsbrannmenn

Regjeringen ønsker å sikre at innsatspersonell ved branner og ulykker har tilfredsstillende kompetanse for de oppgaver som skal utføres. Forskriftsfestet krav til utdanning av brannpersonell gjelder i dag ikke for deltidspersonell og det foreslås at krav for deltidspersonell iverksettes så snart som praktisk mulig i 2007.

Redusert sivil verneplikt

Tjenestetiden for sivile vernepliktige mannskap er nylig likestilt med tjenestetiden for vernepliktige mannskap i Hæren. Stortinget har nylig vedtatt Regjeringens forslag om en særskilt bestemmelse i militærnektekterloven om sivile vernepliktiges rett til våpenfritak i forbindelse med krigs- og krisesituasjoner.

Styrker redningshelikoptertjenesten

Regjeringen har opprettet døgnkontinuerlig tilstedevakt ved Banak. Tiltaket vil utvides til også å gjelde redningshelikopterbasen i Bodø i løpet av 2. halvår 2007. Regjeringen bevilger 16,5 millioner kroner for å etablere tilstedevakt i Bodø og i tillegg bevilges 6,8 millioner kroner til helårsvirkning av tilstedevakt ved redningshelikopterbasen på Banak som ble opprettet 1. juli 2006. Dermed er begge basene i Nord-Norge sikret døgnkontinuerlig tilstedevakt. Regjeringen mener redningshelikopterberedskapen på Nord-Vestlandet bør bedres og Justisdepartementet arbeider derfor med en anbudsinvitasjon for etablering av redningshelikopterbase i Florø.

Nødnett

Stortinget har besluttet utbygging av første trinn i et nytt felles digitalt radiosamband for nød- og beredskapsetatene. Første byggetrinn omfatter seks politidistrikter rundt Oslofjorden og planlegges ferdig utbygget i løpet av 2007.

Svalbard

Regjeringen ønsker bidra til å bevare et robust norsk familiesamfunn i Longyearbyen på Svalbard.

Skattelempe på Svalbard

Skatten på Svalbard ble økt fra 2006 som en tilpasning til skattereformen på fastlandet. Regjeringen har nedsatt en egen arbeidsgruppe som skal se nærmere på skattesystemet på Svalbard. Som midlertidig tiltak vil regjeringen innføre et eget Svalbardfradrag fra og med 2006 og innføre et tillegg tilsvarende finnmarkstillegg i barnetrygd på Svalbard.

Svalbard i et nordområdeperspektiv

Med økt fokus på nordområdene er det viktigere enn noen gang at man viderefører en robust svalbardpolitikk. Med forslaget om skattefradrag og et tillegg i barnetrygden viser Regjeringen at den ønsker å videreføre målene i svalbardpolitikken.

Redningsberedskap på Svalbard

For å sikre en god og koordinert redningsberedskap på Svalbard samler regjeringen redningsressursene til Sysselmannen og Longyearbyen Røde Kors under samme tak i den såkalte "Sjøgarasjen".

Videreutvikling av Ny-Ålesund som forskningsplattform

Regjeringen vil videreutvikle Ny-Ålesund som forskningsplattform og arbeider med en forskrift om permanent stengning av Kongsfjorden for fiskeriaktivitet. Arbeidet forventes å være ferdig i løpet av første halvdel av 2007.

Ny reservekraftkilde i Longyearbyen:

Nåværende reservekraftkilde i Longyearbyen har ikke lenger tilstrekkelig kapasitet og det er derfor behov for etablering av en ny reservekraftkilde. Longyearbyen lokalstyre er bedt om å starte arbeidet med å sikre innbyggerne i Longyearbyen nødvendig reservekraft. Justisdepartementet ønsker parallelt med dette, i samarbeid med lokalstyret og andre aktører, å utrede muligheten for en mer permanent og miljøvennlig løsning på reservekraftkilden i Longyearbyen.

Sjøsikkerhet rundt Svalbard

Regjeringen vil fortsette arbeidet med å styrke sjøsikkerheten i farvannene rundt Svalbard. Justisdepartementet leder dette arbeidet.

Justisdepartementet, 20. oktober 2006